

พุทธจริยธรรม : แนวคิดและนโยบายการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย

**Buddhist ethics: concepts and policies for the development of Thai local government
politics**

ณปภัช พัชรกรโชติ

Napaphat Patcharakornchot

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Jellynapapach289@hotmail.com

บทคัดย่อ

สังคมไทยเต็มไปด้วยความสมบูรณ์เชิงจริยธรรมที่มีแนวคิดทางพระพุทธศาสนาช่วยในการกล่อมเกลือบทบาทและพฤติกรรมให้กับระบบการเมืองการปกครองไทยมาอย่างยาวนานโดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรม ประเพณีขนบธรรมเนียมท้องถิ่นแบบชาวพุทธจนกลายเป็นสารตั้งต้นเชิงคุณค่าและการปรับทิศทางการพัฒนาสังคมไปสู่จุดมุ่งหมายที่สมบูรณ์แบบ แต่ถึงอย่างไรก็ตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาในทางการเมืองการปกครองในช่วงหลังมักจะเจอกับคำถามอันหนักและไร้ความสำนึกถึงคุณค่าทางอารยธรรมต่อการส่งมอบไปสู่กิจกรรมทางการเมืองการปกครองได้ในยุคหลังจนกลายเป็นสังคมแห่งวิกฤติทางปัญญา และไร้หนทางเยียวยาจนกลายเป็นมุมอับในสายตาของระบบการปกครองท้องถิ่น ที่ต้องการอัคริณนำพาสังคมไทยสู่ทิศทางการที่ชัดเจนโดยเฉพาะนโยบายการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยอย่างมีจริยธรรมแบบพระพุทธศาสนาด้วยการ 1.การยกสถานะคุณค่าทางพระพุทธศาสนาให้เป็นกระแสหลักแห่งการพัฒนาการเมืองการปกครอง 2.การเร่งสร้างทัศนคติและค่านิยมแห่งหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต 3.เร่งฟื้นฟูจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยการนำหลักคำสอนมาปรับใช้อย่างเหมาะสม 4.สร้างสถาบันการเมืองการปกครองทางพระพุทธศาสนาให้เกิดการยอมรับและสร้างสรรค์ 5.พัฒนาองค์ความรู้เชิงจริยธรรมที่ก้าวทันและเป็นสากล

คำสำคัญ : จริยธรรมเชิงพุทธ. แนวคิด, นโยบาย, การเมืองการปกครองท้องถิ่น.

Abstract

Thai society is full of ethical integrity, with Buddhist concepts helping to nurture roles and behaviors in the Thai political system for a long time, especially arts, culture, traditions and local traditions in the Buddhist way. Adjusting the direction of social development towards a perfect aim Nevertheless, the Buddhist concept in politics in the latter period often faced heavy questions and lack of awareness of the value of civilization in the handover of political activities. Cognitive crisis And there is no way to heal until it becomes a blind corner in the eyes of the local government Who want knights to lead Thai society in a clear direction, especially the policy of political development, local governance in Thailand with ethical Buddhism by 1. Raising the status of Buddhist values into the mainstream of political and administrative development. 2.

- Accelerate the creation of attitudes and values of practice in accordance with the way of life.
- Accelerate the revitalization of Buddhist ethics by applying the principles and apply appropriately.
- Build an institution of politics and governance towards Buddhism for acceptance and creativity.
- Develop ethical knowledge that is timely and international.

Key words: Buddhist ethics. Concept, policy, local government politics.

บทนำ

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีแนวคิดหลากหลายในการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยโดยเฉพาะแนวคิดทางโลกตะวันตกมีความสำคัญผลักดันและมีแรงหนุนเสริมให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่ความเป็นอารยะมากยิ่งขึ้นทำให้ศาสตร์ตะวันตกจึงอิทธิพลที่สามารถกำหนดความเคลื่อนไหวของการปฏิบัติไปตามกรอบแห่งประชาธิปไตยแบบไทยๆ แต่กระนั้น ในความหลากหลายย่อมนำไปสู่ความหายนะลงไปเรื่อยๆ โดยมองไปที่การกำหนดตัวหลักปฏิบัติที่ยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยมากนักทำให้เกิดอุปสรรคและปัญหาการพัฒนาการเมืองการปกครองไทย เช่น การยึดติดกับรูปแบบของประชาธิปไตย ระบบอุปถัมภ์ การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย การบริหารราชการแผ่นดินแบบรัฐรวมศูนย์ การคอร์รัปชัน พรรคการเมืองไทยที่ขาดความเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง (ณัฐพล บุญยพิพัฒน์, 2560 : 79) นอกจากนี้ยังมีประเด็นความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนขาดความเชื่อมั่นรัฐบาลและระบบการบริหารประเทศที่เกิดการทุจริตอย่างต่อเนื่องหลากหลายรูปแบบ ไร้ซึ่งจริยธรรมทางการบริหาร การได้อำนาจที่ขาดความชอบธรรมนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกันจนจบปัจจุบัน (จุฬาลักษณ์ พันธัง, 2560 : 691) อีกทั้ง ยังมีอุปสรรคและในส่วนมุมมองว่า รัฐบาลพลเรือนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจการของฝ่ายทหารมากเกินไป ความพยายามของฝ่ายการเมืองในการเข้าไปแทรกแซงทหาร ความขัดแย้งกันเองระหว่างฝ่ายทหาร เกียรติภูมิและบทบาทของทหารถูกละเมิด ทหารไม่เชื่อมั่นว่ารัฐบาลที่บริหารประเทศอยู่ในขณะนั้นจะบริหารประเทศชาติได้ (วชิรวีร งามละม่อม, 2560 : 602) ดังนั้น ปัญหาและอุปสรรคทั้งหลายที่กล่าวมาเป็นรากฐานของปัญหาและอุปสรรคของประชาธิปไตยที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะคนแต่ละคนก็จะยึดประชาธิปไตยของตน และมองประชาธิปไตยของคนอื่นว่าไม่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง จึงทำให้การสร้างและการพัฒนาประชาธิปไตยปราศจากทิศทางที่แน่ชัดจนกลายเป็นการไปยึดติดกับรูปแบบหรือกระบวนการของประชาธิปไตย คือ รัฐธรรมนูญ รัฐสภา พรรคการเมือง และการเลือกตั้ง (ณัฐพล บุญยพิพัฒน์, 2560 : 79) ซึ่งหากการเมืองการปกครองไทยยังคงติดกับดักแห่งความล้าหลังทางแนวคิดและแนวทางการพัฒนาจะทำให้สภาพของประเทศไทยจะไร้ซึ่งหนทางเยียวยาในอนาคตได้ อีกทั้งยังทำให้ประชาชนเกิดความยุ่งยากต่อการดำรงชีวิตภายใต้ระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่ขาดเสถียรภาพ ขาดความเชื่อถือมั่นของประชาคมโลกจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตในหลายๆ ด้าน ทำให้การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศเกิดการชะงัดงันไม่สามารถจะปรับตัวเองไปสู่กิจกรรมการพัฒนาสังคมได้ก็ด้วยได้รับผลกระทบจากภาคการเมืองระดับที่ยังไม่มีความชัดเจนมากนักแม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่กลับทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรอกิจกรรมการพัฒนาซึ่งต้องภาคการเมืองระดับที่จะเปิดโอกาสในการเลือกตั้งและโอนภารกิจและงบประมาณอย่างเพียงพอเพราะฉะนั้น ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนา

การเมืองการปกครองไทยและท้องถิ่น ยังมีมิติบอดและสับสนบนฐานของแนวคิดทางจริยธรรมเพื่อการพัฒนาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทสังคมไทย

สังคมไทยมีพระพุทธศาสนาที่คอยบ่งชี้แนวคิดต่างๆ มากมายพร้อมที่จะนำไปใช้เพื่อการพัฒนาการเมืองการปกครองในทุกระดับแต่กระนั้นความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงข้อปฏิบัติทางจริยธรรมที่จะนำไปสู่กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นไทยเพราะเป็นหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมซึ่งท่านผู้รู้ มีพระพุทธเจ้าเป็นต้น ได้ทรงวางไว้ เพื่อเป็นมาตรฐานความประพฤติของมนุษย์ ตั้งแต่พื้นฐานเบื้องต้น ท่ามกลาง และระดับสูง เพื่อให้มนุษย์ได้ดำเนินชีวิตอันดีงามตามอุดมคติเท่าที่มนุษย์จะสามารถทำได้ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีสติปัญญา มีความสุขอันสมบูรณ์ที่สุด (วชิรา อินทสระ, 2549 : 1) ประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 จริยธรรมขั้นต้น คือ ศีล 5 ธรรม 5 หรือ เบญจศีล เบญจธรรม และ หลักทศ 6 ระดับที่ 2 จริยธรรมขั้นกลาง คือ ศีล 8 หรือ อุบาสกศีล และกุศลกรรมบถ 10 และระดับที่ 3 จริยธรรมขั้นสูง คือ มรรคมีองค์ 8 หรือ อัฐมรรค (ไกรฤกษ์ ศิลาคม, 2557 : 140-193) ดังนั้นแนวคิดจริยธรรมทางพระพุทธศาสนามีมากมายที่สามารถจะนำไปปรับใช้เพื่อกำหนดเป็นนโยบายการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นได้ก็ด้วยสามารถสร้างและพัฒนาในด้านคุณค่าซึ่งหลักจริยธรรมของทั้งพระพุทธศาสนามีคุณค่าและความสำคัญอยู่ในตัวทุกประเภททุก มีคุณค่าต่อมนุษย์ทางด้านร่างกายและจิตใจทั้งต่อปัจเจกบุคคลและสังคมส่วนรวม อีกทั้งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยที่สามารถรับรู้ถึงหลักจริยธรรมทางพุทธศาสนามีอิทธิพลและบทบาทต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกชนชั้นวรรณะมาหลายยุคสมัยในหลาย ๆ ด้าน เช่น การศึกษา พิธีกรรมต่าง ๆ และขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น (พระมหาดมรงค์ บุญญวิไล (บุญธรรม), 2556 : 1) อย่างไรก็ตาม เจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย และการกระจายอำนาจสู่ประชาชนอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นควรมีการปรับแนวคิดไปสู่การส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นการเพิ่มความเป็นอิสระในการจัดการตนเองด้านการคลังท้องถิ่น การปรับปรุงแก้ไขและปฏิรูปความทับซ้อนทั้งด้านพื้นที่ การปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนและทันสมัย การเสริมสร้างให้กระบวนการและกลไกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบได้รวมทั้ง การสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้บริหารของท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการประชาชน ไม่ให้มุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน (ยุติธรรม ปัทมะ, 2558 : ข) รวมทั้ง การยกสถานะคุณค่าทางพระพุทธศาสนาให้เป็นกระแสหลักแห่งการพัฒนาการเมืองการปกครอง การเร่งสร้างทัศนคติและค่านิยมแห่งหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต เร่งฟื้นฟูจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยการนำหลักคำสอนมาปรับใช้อย่างเหมาะสม สร้างสถาบันการเมืองการปกครองทางพระพุทธศาสนาให้เกิดการยอมรับและสร้างสรรค์ และการพัฒนาองค์ความรู้เชิงจริยธรรมที่ก้าวทันและเป็นสากลที่จะช่วยแนวคิดและนโยบายการขับเคลื่อนงานด้านพัฒนาไปสู่กิจกรรมภาคการเมืองการปกครองท้องถิ่นเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทสังคมไทย

แนวคิดและหลักเกณฑ์จริยธรรมทางพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับความประพฤติทั้งระดับปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล และสังคมทำให้หลักคำสอนมุ่งตรงไปที่การสั่งสอนให้ระดับเหล่านั้นได้นำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานเพื่อสร้างสังคม

แห่งสันติสุขร่วมกันซึ่งเมื่อมองถึงหลักจริยธรรมที่ปรากฏในคำสอนจะหมายถึงความประพฤติของมนุษย์ที่สามารถนำไปสู่เป้าหมายแต่ละระดับต่างๆ กันออกไปที่ขึ้นอยู่กับสติปัญญาและศักยภาพที่เคยสร้างไว้ไม่ว่าจะทางกายกรรม วาจากรรม และมโนกรรมย่อมปรากฏผลเชิงสังคมรอบข้างเสมอ เพราะแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเชื่อว่า หากสั่งสอนให้คนที่เป็นสมาชิกในสังคมเป็นคนดีมีคุณธรรมมีเหตุผลและศรัทธาในความถูกต้อง มีพิธีกรรมและเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นพุทธศาสนิกชน มุ่งเน้นพัฒนากายวาจา และใจ ให้สุจริต ไม่คิด พุด ทำ ในสิ่งที่ชั่ว สร้างความดีและทำใจให้ผ่องใส เป็นไปตามหลักของศีล สมาธิ และปัญญา ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท หรือเป็นหลักที่ใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (พระมหาประภาส ปรีชาโน (แก้วเกตุพงษ์) และคณะ, 2560:187) แม้ว่าจะให้คุณค่าแห่งความประพฤติของมนุษย์อย่างมากก็ตามแต่เกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาไม่ได้ ครอบคลุมถึงพฤติกรรมที่แสดงทุกประการ แต่มุ่งเอาความประพฤติหรือการกระทำที่เรียกว่า “กรรม” ซึ่ง ประกอบด้วยเจตนาดังพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลายเรากล่าวเจตนา^๑นี้เองว่าเป็นกรรม บุคคลคิดแล้วจึงกระทำการกรรมด้วยกาย วาจา ใจ” (พระครูวินัยธรอำนาจ พลปโย และคณะ, 2560 : 335) เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะ เป็นแนวคิดเชิงจริยธรรมและเกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรม ว่าอะไรผิด อะไรถูก อะไรเหมาะสม และไม่เหมาะสม อะไรเป็นข้อปฏิบัติที่ถูกต้อง และข้อปฏิบัติเหล่านั้นได้สร้างความสุขแก่สังคมหรือไม่ ซึ่งอาจจะแสวงหาคำตอบให้เกิดชัดเจนของแนวคิดและหลักเกณฑ์จริยธรรมทางพระพุทธศาสนาประกอบด้วย 3 ระดับดังต่อไปนี้

จริยธรรมระดับต้น

จริยธรรมระดับต้นเป็นกิจกรรมทางสังคมที่ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการใช้ชีวิตร่วมกัน ไม่เบียดเบียน ไม่เข่นฆ่า ไม่ทำร้ายป้ายสี ไม่เบียดเบียน หรือละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่นๆ ซึ่งต้องระลึกไว้เสมอว่า พฤติกรรมใดที่ผู้อื่นแสดงหรือกระทำต่อเรา หากเราไม่ชอบสิ่งนั้น แปลว่า หากเรากระทำสิ่งนั้น ผู้อื่นก็จะไม่ชอบใจเช่นกัน หากสิ่งใดที่กระทำแล้วเราชอบใจ สิ่งนั้นก็ควรกระทำต่อเพื่อนมนุษย์ในสังคมเช่นกัน ซึ่งจริยธรรมระดับนี้จะ มุ่งเน้นหลักเบญจศีล กับ หลักเบญจธรรม (ดูเพิ่มเติมใน ขุ.ธ. (ไทย) 52/228/183) นอกจากนี้ ระบบของศีลธรรมยังมีหลักเกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาในขั้นนี้พยายามมองถึงบริบทที่เป็นองค์ประกอบการกระทำที่ครบโดยสมบูรณ์จึงจะต้องเรียกละเมิดหรือมีความผิดทางจริยธรรมในขั้นของเบญจศีล ส่วนจริยธรรมในขั้นธรรม เป็นแนวคิดการแก้ไขหรือปรับปรุงตนเองหากมีกรณีการกระทำผิดทางศีลธรรมที่จะช่วยให้เกิดการยอมรับและพร้อมปรับพฤติกรรมของตนเองใหม่ ดังตารางต่อไปนี้

หลักเบญจศีล(ข้อห้าม)	หลักเบญจธรรม(ข้อปฏิบัติ)
1. ปาณาติบาต คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ และการเบียดเบียนสัตว์	1. เมตตาการุณา คือ บุคคลใดที่มีเมตตาต่อผู้อื่นไม่ฆ่า หรือเบียดเบียนสัตว์
เกณฑ์การตัดสิน	
สัตว์นั้นมีชีวิต	
รู้ยู่ ^๒ ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต	
มีจิตคิดจะฆ่าสัตว์นั้น	
มีความพยายามฆ่าสัตว์นั้น	
สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น	

หลักเบญจศีล(ข้อห้าม)

หลักเบญจธรรม(ข้อปฏิบัติ)

2. อทินนาทาน คือ ละเว้นจากการลักขโมย ปล้นจี้ ฉกชิง วิ่งราว เป็นต้น’

2. สัมมาอาชีวะ คือ ประกอบอาชีพที่สุจริต มีรายได้ รู้จักใช้จ่าย

เกณฑ์การตัดสิน

ทรัพย์สินหรือสิ่งของนั้นมีเจ้าของหวงแหน

รู้ถือว่าทรัพย์สินนี้มีเจ้าของหวงแหน

จิตคิดจะลักทรัพย์สินนั้น

มีความพยายามลักทรัพย์สินนั้น

ลักทรัพย์สินได้ด้วยความพยายามนั้น

3. กาเมสุมิจฉาจาร คือ ละเว้นจากการประพฤติผิด ล่วงละเมิดลูกเมียผู้อื่น

3. ความสำรวมอินทรีย คือ ระมัดระวัง ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

เกณฑ์การตัดสิน

หญิงหรือชายที่ไม่ควรละเมิด

มีจิตคิดจะเสพเมถุน

ระกอบกิจในการเสพเมถุน

ยังอวยวะเพศให้ถึงกัน

4. มุสาวาท คือ ละเว้นจากการพูดปด พูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้า พูดส่อเสียด

4. ความซื่อสัตย์ คือ การพูดความจริง

เกณฑ์การตัดสิน

เรื่องไม่จริง

มีจิตคิดจะพูดให้ผิดไปจากความจริง

พยายามที่จะพูดให้ผิดไปจากความจริง

คนฟังเข้าใจความที่พูดนั้น

5. สุราเมระยะ คือ ละเว้นจากการเสพสุรา เพราะเป็นสาเหตุให้ทำผิดศีลข้อ

5. สติ คือ การรู้สีกตัว

เกณฑ์การตัดสิน

รู้น้ำดื่มเป็นน้ำเมา

มีจิตคิดจะดื่ม

พยายามดื่ม

น้ำเมานั้นล่องพ้นลำคอลงไป

ตารางที่ 1 แสดงหลักเบญจศีล กับ หลักเบญจธรรม

จริยธรรมชั้นกลาง

หลักจริยธรรมชั้นกลาง เป็นหลักธรรมเพื่อการขัดเกลาและพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้นไปอีก และละเอียดยิ่งขึ้นไป เหมาะสำหรับคฤหัสถ์ที่ต้องการจะปฏิบัติตนเพื่อเป็นพื้นฐานในการครองตนเพื่อรองรับการปฏิบัติ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 7 “วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิตคนเชิงสังคมล้านนาในสังคมวิถีใหม่”

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตามหลักจริยธรรมขั้นสูงต่อไป หลักจริยธรรมดังกล่าว ได้แก่ศีล 8 (ดูเพิ่มเติมใน วิ.ม.อ. (ไทย) 4/377-433) และกุศลกรรมบถ 10 (ดูเพิ่มเติมใน ที.ปา. (ไทย), 11/347/362 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักศีล 8		หลักกุศลกรรมบถ 10
1. ศีลข้อที่ 1-5 ใช้หลักเบญจศีลและเกณฑ์การตัดสินเหมือนกัน (ดังตารางที่ 1)		1. ละการฆ่าการเบียดเบียน มีเมตตากรุณาต่อกัน 2. ละอทินนาทาน เคารพกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น
2. วิกาลโภชนา เวมณี คือ เว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล		3. ละการประพฤติดิถีในกาม ไม่ล่วงละเมิดทางเพศ 4. ละการพูดเท็จ 5. ละการพูดคำส่อเสียดส่งเสริมคนที่สมครสมานกัน 6. ละคำหยาบ พูดแต่คำสุภาพอ่อนหวาน 7. ละการพูดเพ้อเจ้อ พูดแต่ความจริงมีเหตุผล 8. ไม่เพ่งเล็งอยากได้ของผู้อื่น 9. ไม่มีจิตคิดร้ายต่อผู้อื่น 10. มีความเห็นชอบ
<p style="text-align: center;">เกณฑ์การตัดสิน</p> <p>บริโภคหลังเที่ยงไปแล้วจนถึงรุ่งอรุณของวันใหม่</p> <p>ของเคี้ยววันนึ่งสเคราะห์เข้าในอาหาร</p> <p>พยายามเคี้ยวกินของเคี้ยววันนึ่ง</p> <p>ของเคี้ยววันนึ่งล่วงพ้นลำคาลงไป</p>		
3. นจจศีตวาทีติวิสุกทสสนมาลาคนธวิเลปนธารณมณพทณวิภูสณภูฐานา เวมณี คือ เว้นจากการฟ้อนรำ ขับร้อง บรรเลงดนตรี ดูการละเล่นอันเป็นข้าศึกต่อพรหมจรรย์		
<p>ฟ้อนรำ ขับร้อง ประโคมดนตรีด้วยตนเอง</p> <p>ดูหรือฟังการฟ้อนรำ การขับร้อง และการประโคมดนตรี และการละเล่นต่างๆ ที่คนอื่นประกอบขึ้น</p>		
4. อุจจาसनมหาสยนา เวมณี คือ เว้นจากที่นอนอันสูงใหญ่หรูหรา		
<p style="text-align: center;">เกณฑ์การตัดสิน</p> <p>เครื่องประดับนั้นเป็นดอกไม้และของหอม</p> <p>ไม่มีเหตุเจ็บไข้ ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้ใช้ได้</p> <p>ลูบไล้ทัดทรงด้วยจิตคิดประดับตกแต่งให้สวยงาม</p>		

ตารางที่ 2 แสดงหลักศีล 8 และหลักกุศลกรรมบถ 10

จริยธรรมขั้นสูง

มรรคมีองค์ 8 คือ แนวทางแห่งการค้นหาเป้าหมายทางสังคมร่วมกันและหลุดพ้นไปจากความทุกข์ทั้งปวง เป็นจริยธรรมของนักปกครอง นักการเมือง หรือนักบริหารระดับประเทศและท้องถิ่น ต้องถือเป็นเรื่องสำคัญว่าตอนนี้

จะออกสู่ภาคปฏิบัติ ต้องตั้งหลักก่อนการที่จะตั้งหลัก ก็คือจะต้องยึดถือธรรมเป็นใหญ่ คือถือหลักการ กฎกติกากฎหมาย ถือความจริงความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผล ประโยชน์สุขที่แท้เป็นใหญ่ เป็นเกณฑ์ เป็นมาตรฐาน เมื่อถือธรรมเป็นใหญ่ ก็เห็นแก่ธรรม เห็นแก่ความจริง ความถูกต้องความดีงาม และยึดถือตามหลักการกฎกติกากฎหมาย รวมทั้งกฎหมาย ตั้งธรรมาธิปไตยเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ก็จะไม่เอนเอียงไปข้างไหนไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ ไม่เห็นแก่พรรคพวก ไม่เห็นแก่คะแนนนิยม เป็นต้น และจะมีความชัดเจนในการทำงาน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2551: 44-45) จริยธรรมจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะผู้นำสามารถส่งเสริมจริยธรรม สามารถสร้างค่านิยมขององค์การและเครือข่ายทางสังคมที่สามารถส่งเสริมพฤติกรรมที่มีจริยธรรมได้ ภาวะผู้นำจะเน้นหนักในเรื่องการสร้างค่านิยมที่แข็งแกร่งขององค์การในหมู่พนักงาน สร้างปทัฏฐานในการประพฤติปฏิบัติและรูปแบบความสัมพันธ์ร่วมกันภายในองค์การ ผู้นำในระดับสูงขององค์การมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดค่านิยม ปทัฏฐานและจรรยาบรรณลงไปทั่วทั้งองค์การ (นภาพร ชันธนาภ, 2559: 198 -199) เพราะฉะนั้น มรรคมีองค์ 8 นับว่ามีคุณค่าในเชิงจริยธรรมมากมายที่สามารถสร้างและกำหนดเป็นแนวทางสำหรับการสร้างสังคมที่อุดมไปด้วยความสุขของประชาชนร่วมกัน ประกอบด้วย 8 ประการ (ดูเพิ่มเติมใน ม.อ. (ไทย) 14/142/181) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงมรรคมีองค์ 8

ที่มา : สุดปฐพี เวียงสี, ทำมรรค 8 ให้เป็นมรรคง่าย, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <https://www.gotoknow.org/posts/567615> [วันที่ 30 มกราคม 2564].

กล่าวได้ว่า แนวคิดและหลักเกณฑ์จริยธรรมทางพระพุทธศาสนาเหมาะสมแก่นักการเมือง นักการปกครอง นักบริหารจัดการองค์กรทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ ระดับองค์กรหน่วยงานรัฐ รวมไปถึงระดับขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นที่สามารถกำหนดเป็นนโยบายการพัฒนาองค์กรและการพัฒนาชุมชนโดยการวางพื้นฐานแห่งการปฏิบัติทางสังคมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยนั้นๆ ทั้งนี้ การนำจริยธรรมไปใช้ในการขับเคลื่อนอาจจะต้องบูรณาการกับตัวชี้วัดความสำเร็จให้สอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติของทางราชการที่เข้าไปส่งเสริมกิจกรรมแบบพระพุทธศาสนาโดยมีผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นต้นแบบในการครองตน ครองคน และครองงานจนกลายเป็นค่านิยมร่วมกันทั้งหมดในสังคมที่สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมไปสู่คนรุ่นใหม่หรือเยาวชนที่สามารถรับรู้และร่วมปฏิบัติตามจริยธรรม ที่สามารถกำหนดเป็นหมายของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขต่อไป

นโยบายการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยตามแนวพระพุทธศาสนา

กฎหมายสำคัญที่เกิดขึ้นในยุคเฟื่องฟูของการกระจายอำนาจ คือ พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจที่กำหนดให้มีแผนแม่บทกำหนดทิศทางการกระจายอำนาจ ทั้งทางด้านการจัดสรรรายได้ให้แก่ อปท. และการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ให้แก่ อปท. โดยเฉพาะในด้านการศึกษาและการจัดการสุขภาพ (อัครธัมม์ วงศ์ปริดา, 2560 : 4) รวมไปถึงภาคการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนที่มองถึงบริบทที่เปิดกว้างสำหรับการเข้ามาสู่กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น แม้ว่าจะมี พ.ร.บ.กระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นแต่ยังเห็นมิติการกำหนดของภาคการเมืองที่ยังมองไม่เห็นกระแสแห่งความเป็นในการนำหลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาไปสู่สภาพการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากนักเพราะนักการเมืองมองถึงการส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่นเป็นหลักทำให้การพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นยังไร้ทิศทางตรงกับวิถีชีวิตและวิถีคิดของประชาชนแม้ว่าในระดับจะสามารถนำหลักไปใช้ได้ยากก็ตามแต่ด้วยข้อจำกัดของผู้เข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าวขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการทางพระพุทธศาสนาจึงไม่สามารถหยิบยกหลักจริยธรรมไปบูรณาการเพื่อการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้บทความนี้มีส่วนที่สำคัญในการผลักดันมุมมองและพุทธนโยบายไปสู่กิจกรรมการพัฒนาจริยธรรมอย่างมีเป้าหมายโดยมองไปที่การกำหนดสถาบันและหลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาให้กลายเป็นกระแสหลักดังต่อไปนี้

1. การยกสถานะคุณค่าทางพระพุทธศาสนาให้เป็นกระแสหลักแห่งการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น แม้ว่าตัวบุคคลทางพระพุทธศาสนาจะไม่สามารถเข้าเกี่ยวข้องทางการเมืองการปกครองได้แต่ด้วยศาสนาหลักของประเทศที่มอบคุณค่าให้กับสังคมไทยมาช้านานทำให้กระแสค่านิยมของประชาชนมีความผูกพันกับหลักปฏิบัติตนในสังคมโดยรวมอยู่จะสามารถทำให้ประชาชนร่วมกันสร้างพฤติกรรมไปในทิศทางเดียวกันได้ง่ายขึ้น เช่น กรณีการเลือกตั้งที่มีเกิดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอันเป็นประเด็นความผิดทางกฎหมายและความผิดทางศีลธรรมอีกด้วย อาจจะแยกเอาประเด็นทางกฎหมายมาใช้แต่จำต้องยกเอาหลักจริยธรรมที่ว่าด้วยทรัพย์มากล่าวอ้างให้เห็นความผิดเชิงสังคมว่า เมื่อซื้อสิทธิ์ขายเสียงก็เท่ากับว่าผิดศีลธรรมก็จะทำให้เกิดโทษทั้งสองทาง ทั้งในทางโลกจะถูกริบสิทธิทางการเมือง และลงโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ ความผิดทางธรรมก็จะทำเสียทรัพย์ในอนาคต เป็นต้น ซึ่งการบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนาทำได้ง่ายกว่ายกเอากฎหมายมาบังคับใช้อย่างในปัจจุบัน อีกทั้งคุณค่าทางพระพุทธศาสนาที่บ่งบอกถึงข้อปฏิบัติ หลักเกณฑ์ที่มีพระสงฆ์คอยทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักปฏิบัติตนอยู่จะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพการประชาชนถึงแนวทางการปฏิบัติให้เป็นคนดีต่อสังคมโดยไม่ผิดกฎหมายบ้านเมืองแต่อย่างน้อยที่สุดภาคการเมืองจะต้องเปิดโอกาสให้กับพระสงฆ์ได้เข้ามาบทบาทในการช่วยเติมเต็มและสร้างกระแสให้กับประชาชน อีกทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์การพัฒนาการเมืองการปกครองให้สอดคล้องกับวิถี

ชีวิตตามหลักคำสอนให้มีความชัดเจนผ่านกระบวนการกำหนดเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนไปใช้สำหรับการวางรากฐานการพัฒนาพร้อมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน

2. การเร่งสร้างทัศนคติและค่านิยมแห่งหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น หากจะมองแบบผิวเผินบนฐานความรู้สึกของประชาชนทั่วไปจะพบว่า การเมืองการปกครองท้องถิ่นยังมองไม่เห็นกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงไว้มากนักและไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้เท่าที่ควรทำให้การเกาะติดและความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นจึงเปิดอุปสรรคมากมายก็เพราะการให้ความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาผิดทิศทางไปมากหรือมองไม่เห็นมุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อการนำหลักการทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการพัฒนาการเมืองการปกครอง อีกทั้งผู้นำระดับท้องถิ่นจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปฏิบัติที่ไม่สามารถจะนำคำสอนไปกำหนดเป็นนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดเป็นรูปธรรม ดังนั้น ท้องถิ่นอาจจะมองย้อนกลับไปดูว่า อะไรคือคำตอบสำหรับความคิดความเห็นของประชาชนที่จะช่วยให้เข้ามาสู่กิจกรรมการพัฒนามากที่สุด ซึ่งในบรรดาความคิดความเห็นหรือมุมมองที่เป็นค่านิยมหลักและทัศนคติของประชาชนอาจจะได้รับคำตอบอย่างชัดเจนว่า ต้องนำหลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการทำงาน มาใช้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในทุกๆ มิติจะส่งผลให้เกิดกระแสความคิดร่วมกัน อีกทั้งยังจะส่งผลให้การทำงานสอดคล้องกับวิถีชีวิตมากที่สุด เช่น นโยบายการหยุดปฏิบัติงานในวันอัมมาสวณะและให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ หรือการกำหนดการพึงธรรมในวันศุกร์ของสัปดาห์ เป็นต้น รวมทั้งการจัดทำวัดหยุดของเจ้าหน้าที่และประชาชนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาให้กลายเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ

3. เร่งฟื้นฟูจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยการนำหลักคำสอนมาปรับใช้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเมืองการปกครองผ่านกระบวนการจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีหลักคำสอนมากมายที่สามารถเอื้ออำนวยให้กับท้องถิ่นได้นำไปจัดทำแผนและโครงการการพัฒนาต่างๆ โดยมองไปที่ระดับของจริยธรรมทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ ระดับต้น เป็นการปรับพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะหรือสังคมให้มากที่สุดเพราะเชื่อหากประชาชนและภาคการเมืองการปกครองท้องถิ่นมีความเข้าใจร่วมกัน มีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกันจะสามารถวางระบบและกลไกต่างๆ ให้พร้อมสำหรับการพัฒนาได้ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญคือ หลักศีลธรรมที่มีผลต่อการลดอาชญากรรมทางสังคมได้มากที่สุด ระดับกลางเป็นการปรับพฤติกรรมส่วนบุคคลให้เป็นผู้มีอารยธรรมทางสังคมและมองเห็นคุณค่าของตนเองในการประพฤติปฏิบัติให้ตนเองเป็นคนดี และมีความสุขในการใช้ชีวิต รวมทั้งการประกอบการงานที่ปราศจากโทษใดๆ และระดับสูง เป็นการวางแผนหรือทางออกสำหรับทุกปัญหาและวางเป้าหมายเพื่อการทำงานด้านการเมืองการปกครองได้อย่างถูกต้อง ซอธรรม และมุ่งตรงต่อกิจกรรมตามแผนและโครงการต่างๆ ที่กำหนดไว้ เพราะฉะนั้น การปรับใช้หลักคำสอนอันช่วยในการผลักดันและเร่งการเจริญเติบโตไปตามตัวชี้วัดความสำเร็จต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วที่สุดผ่านนโยบายการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสมกับความเชื่อของประชาชนได้ชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับระเบียบ กฎเกณฑ์และกติกาเชิงสังคมอันเป็นที่ยอมรับและเข้าใจถึงบริบทชุมชนอยู่แล้ว

4. สร้างสถาบันการเมืองการปกครองทางพระพุทธศาสนาให้เกิดการยอมรับและสร้างสรรค์ แม้ว่าพระพุทธศาสนาจะเป็นสถาบันหนึ่งของชาติแต่ด้วยกาลเวลาผ่านไป สิ่งต่างๆ ได้แปรเปลี่ยนด้วยบริบทสังคมโลก ทั้งค่านิยม ทัศนคติ และการยึดถือหลักคำสอนมิได้เป็นไปตามอดีตอีกแล้ว ผนวกกับเป็นโอกาสให้กับท้องถิ่นมีอำนาจ

มากขึ้นที่สามารถนำไปหลักคิดใดๆ มาปรับใช้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น อย่างกรณี 3 จังหวัดภาคใต้อาจจะไม่เหมาะสมกับการนำคำสอนเชิงพุทธไปใช้แต่สำหรับจังหวัดอื่นๆ ก็ยังสามารถสร้างสิ่งต่างๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบททางสังคมได้ ก็ด้วยการยกบทบาทขององค์กรพุทธให้กลายเป็นสถาบันที่เอื้อต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะคณะสงฆ์ระดับจังหวัดอาจจะต้องมีความเข้าใจการเมืองการปกครองมากขึ้นหรือองค์กรพุทธภาคประชาชนอาจจะร่วมกันจัดตั้งสถาบันการเมืองการปกครองทางพระพุทธศาสนาในระดับท้องถิ่นหนึ่งๆ เพื่อทำหน้าที่ในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานในท้องถิ่นให้มากขึ้น มีบทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นได้มากขึ้นโดยการยอมรับจากประชาชน เพราะฉะนั้นการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นอาจจะต้องกำหนดนโยบายเพื่อทำให้องค์กรทางพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักในการกำหนดทิศทางการพัฒนาได้และสามารถกิจกรรมที่สอดคล้องหลักประชาธิปไตยในท้องถิ่นนั้นๆ

5. พัฒนาองค์ความรู้เชิงจริยธรรมที่ก้าวทันและเป็นสากล ความรู้ทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมที่มีความเป็นสากลผ่านการยอมรับจากนานาชาติที่ทุกประเทศต่างก็ยอมรับและศึกษากันโดยทั่วไปในหลากหลายมิติที่สามารถเป็นศาสตร์หนึ่งของทุกมุมมองโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยใหญ่ๆ ทั่วโลกต่างก็มีสาขาวิชาสำหรับการศึกษาหลักธรรมและหลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา ทำให้กระแสทางความรู้ที่ถูกถ่ายทอดไปประเทศไทยได้กลายเป็นกระแสหลักของคำสอนที่นอกเหนือไปจากคำสอนของฝ่ายมหายาน ดังนั้น การพัฒนาองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแม้ว่าจะไปไกลในระดับโลกก็ตามแต่ท้องถิ่นไทยกลับไม่ได้ให้ความสำคัญต่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเหล่านั้นมากทำให้ประชาชนทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจทางการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นกลับไม่มีภูมิความรู้อย่างลึกซึ้งที่ชัดเจนมากนักทำให้ไม่สามารถนำไปความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการพัฒนาการเมืองการปกครองได้ ซึ่งหากปล่อยเป็นเช่นนี้ หลักการทางพระพุทธศาสนาจะได้เพียงแค่การส่งเสริม สนับสนุน วัฒนธรรม ประเพณีเท่านั้น เพราะฉะนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ดี องค์กรทางพระพุทธศาสนาที่ดี องค์กรภาคเอกชนก็ดี หรือองค์กรอื่นๆ ในท้องถิ่นอาจจะต้องทบทวนบทบาทของตนเองให้มากขึ้นผ่านการปลูกฝังหลักคำสอนที่มีอยู่มาจนสามารถนำไปใช้ประกอบการดำรงชีวิตในทางการเมืองการปกครองให้ได้ โดยกำหนดเป็นนโยบายการร่วมกันเรียนรู้ นโยบายการร่วมกันสร้างองค์ความรู้ และนโยบายการปฏิรูประบบการเรียนการสอนพร้อมกับหลักสูตรในระดับท้องถิ่นในสถาบันทางการศึกษา โรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และศูนย์เด็กเล็กต่างๆ จะต้องมีวิชาการเรื่องพระพุทธศาสนาอย่างจริงจังมากขึ้น เพื่อวางรากฐานสำหรับการปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์แนวคิดและนโยบายการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยบนฐานความเป็นจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาอาจจะต้องยอมรับในเบื้องต้นว่า กระแสแห่งธรรม มุมมองเชิงหลักการ ความคิดเห็นของเหล่านักวิชาการ รวมไปถึงความรู้ทางพระพุทธศาสนาไม่ใช่ใช้กันอย่างมากมาย แต่กระนั้น ภาคการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยมิได้ให้โอกาสในการขยับขึ้นของการนำไปใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมมากนัก แม้ว่าจะมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีมากมายก็ตามแต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นกลับทำให้อาชญากรรมต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยที่ผู้ก่อเหตุมิได้เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมืองแต่ประการใด ทำให้คุณค่าทางพระพุทธศาสนาที่ถูกมองว่าเป็นศาสนาประจำ

ชาติดูตกต่ำไปด้วยความผิดพลาดที่เพิ่มมากขึ้นเพราะการกล่าวหาเฉกเช่นนั้นซึ่งไม่ยุติธรรมสำหรับพระพุทธศาสนาแม้แต่น้อย เพราะการไม่จริงจังและจริงจังต่อการนำไปใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมในภาคการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยเป็นผลทำให้คำสอนทางพระพุทธศาสนาตกเป็นจำเลยทางสังคม

องค์กรทางพระพุทธศาสนามีความพร้อมสำหรับการเข้ามามีส่วนในการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองการปกครองบนฐานแห่งข้อจำกัดสิทธิหลายประการแต่ด้วยที่สังคมไทยส่วนมากเป็นสังคมคู่นานระหว่างแนวคิดตะวันตกกับแนวคิดทางพระพุทธศาสนาแต่โลกการเมืองการปกครองปัจจุบันกลับไปให้ความสำคัญต่อองค์ความรู้สมัยใหม่และละเลยองค์ความรู้ที่มีคุณค่าแก่สังคมมาช้านานทำให้ช่องทางการพัฒนาการปกครองได้ยากมากขึ้น หากผู้นำการปกครอง ผู้นำทางการเมืองผู้นำทางการบริหารระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมไปถึงประชาชนในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงผลกระทบที่พึงประสงค์อาจจะต้องกลับมาดูคุณค่าที่สำคัญและหลักการทางพระพุทธศาสนา ก็จะเป็นทางออก ทางรอดสำหรับสังคมท้องถิ่นไทยผ่านการนำแนวคิดและนโยบายไปสู่การวางระบบต่างๆ ให้ชัดเจน ด้วยการ 1.การยกสถานะคุณค่าทางพระพุทธศาสนาให้เป็นกระแสหลักแห่งการพัฒนาการเมืองการปกครอง 2.การเร่งสร้างทัศนคติและค่านิยมแห่งหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต 3.เร่งฟื้นฟูจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยการนำหลักคำสอนมาปรับใช้อย่างเหมาะสม 4.สร้างสถาบันการเมืองการปกครองทางพระพุทธศาสนาให้เกิดการยอมรับและสร้างสรรค์ 5.พัฒนาองค์ความรู้เชิงจริยธรรมที่ก้าวหน้าและเป็นสากล เพราะฉะนั้น การเขียนบทความเรื่อง พุทธจริยธรรม : แนวคิดและนโยบายการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย เป็นการนำเสนอมุมมองและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่คิดว่า หากการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นได้นำหลักจริยธรรมทั้งหลายไปเป็นกรอบทางนโยบายการปฏิบัติตนและการปฏิบัติเพื่อสังคม ปรับทิศทางแผนและโครงการไปเพื่อการพัฒนามากกว่าส่งเสริมและสนับสนุนจะช่วยให้โลกเต็มไปด้วยความสุขความเจริญตามที่ท้องถิ่นคาดหวังอย่างมีเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นไทย

เอกสารอ้างอิง

- ไกรฤกษ์ ศิลาคม. (2557). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาจริยธรรมกับชีวิต. สำนักศึกษาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- จุฬาลักษณ์ พันธัง. (2560). ปัญหาทางออกทางการเมืองไทย ศาสตร์และศิลป์ที่ไม่มีสูตรสำเร็จในบริบทสังคมไทย. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 6. เล่มที่ 2. (ฉบับพิเศษ). (เมษายน-มิถุนายน) : 691.
- ณัฐพล บุญยทิพัฒน์. (2560). ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทย(พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน): ข้อสังเกตในเชิงทฤษฎี. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล ครั้งที่ 5 “การบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล: กฎหมาย ความเป็นธรรม และการกลับคืนสู่ประชาธิปไตย”. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นภาพร ชันธนาภา. (2559). จริยธรรมทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ท็อป จำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2551). ภาวะผู้นำและจริยธรรมนักการเมือง. พิมพ์รวมเล่ม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สหธรรมิก.
- พระมหาณรงค์ บุญญาวิโส (บุญธรรม). (2556) การศึกษาเปรียบเทียบหลักจริยธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาพราหมณ์-ฮินดู. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์. ปีที่ 8. ฉบับที่ 16. (กรกฎาคม – ธันวาคม) : 1.

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 7 “วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิตถิ่นเชิงสังคมล้านนาในสังคมวิถีใหม่”
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 ณ วิทยาลัยสงฆ์ล้านนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาประภาส ปรีชาโน (แก้วเกตุพงษ์)และคณะ. (2560). การดำเนินชีวิตตามหลักพุทธจริยธรรม. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 “นวัตกรรมสร้างสรรค์ ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ไทยแลนด์ 4.0 ”. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณโณ และคณะ. (2560). พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาการศึกษาเรื่องความจริง ความรู้ ความดี. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ 5. ฉบับที่ 1. (มกราคม-เมษายน) : 335.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ยุติธรรม ปัทมะ. (2558). การปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น. กลุ่มงานวิจัยและข้อมูลสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

วชิรวัชร งามละม่อม. (2560). รัฐประหาร บทบาททหารกับการเมืองในประเทศไทย. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 54. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุดปฐพี เวียงสี. ท้ามรรค 8 ให้เป็นมรรคง่าย. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://www.gotoknow.org/posts/567615> [วันที่ 30 มกราคม 2564].

อัชกรณ วังศ์ปรีดา. (2560). พัฒนาการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.